

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.To' ce privește foarte
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

In țara „moralistilor“.

Petrecem într-o atmosferă binecunoscută. Numai persoanele nu sunt cele de demult, cu plete albe și bărbi mari, cărunte, cu cisme și haine românești. Sunt oameni noi, tineri, cu barbă tunsă și îmbrăcăminte mai modernă.

Celelalte se potrivesc de minune, cele vechi, cu cele noue. Preoteasa îl agrăiește pe Sfinția Sa: Părinte, și are venerațiunea preoteselor de odinioară față de bărbatul-preot. Se zice Tatăl nostru înainte — după mâncare, se țin posturile de frunte cu Vinerile și Mercurile, se celebrează regulat Dumineca și în sărbători vecerniile, iar în foisor apar mereu oameni cu năcazuri, chemând pe popa la feștăni, molitve, rugăciuni. Apoi vorba se poartă de năcazuri comunale, parohiale și oamenii sunt preocupați mai ales de economia proprie.

Suntem la un popă cu mai puțină școală, la un preot „moralist“.

Numesc astfel pe toți acei preoți, cari au fost surprinși de timpul modern fără pregătirea cerută — și cari cu 4—6—8 clase gimnaziale, cu diplomă de învățător și doi ani la teologie sunt pe undeva în cura animarum, într-o parohie destinată lor.

La primirea lor în cursul popiei s'au validat întotdeauna interese locale ori personale, pe cari superioritatea eclesiastică s'a nizuit, mai ales în timpul din urmă, ale încopcia de interesul general, pregătind prin moralisti calea teologilor cu cvalificație deplină la aceea parohie. Moralistii sunt de fapt avantgarda teologilor în astfel de parohii. Ei se angajază la clădirea bisericii, ei pun la cale toate, aranjază toate, ca cei ce vin pe urmă să găsească parohia mai ridicată și existența preotului cvalificat mai asigurată.

Toți sunt primiți la titlul vre-unei parohii numite, de regulă în satul natal ori în al preutesei, unde existența îi asigurată nu atât din venitul parohiei, ci mai ales din al său propriu.

Case parohiale rar vei afla în astfel de parohii, eclejie câte 3—4 jugăre (pe aiocurea 8—9) pe coaste inaccesibile ori la marginea râului. Notez, că și aceste minunate petece de locuri există numai în rare parohii, în cele mai multe nu au preoții nimic, absolut nimic, nici casă parohială, nici eclejie, cel mult ferdela — pe hârtie.

Credincioșii sunt mestecați cu gr. or., cu sași, unguri și formează pretutindenea mica, microscopica minoritate, fiind în toate satele cei mai săraci. Școală nu au, biserica e de lemn, veche și neputincioasă. Susținerea ei, cu lumini, vin, prescuri, cade mai în tot locul în sarcina preotului. Slujba de cantor o face câte un copil ori preuteasa — la liturghie. Utrenia, vecernia o face preotul fiind și cantor și preot într-o persoană.

Cei mai mulți credincioși sunt neamurile preotului, adică ori cunoscuți ai lui și stau acățați de el, ca frunzele de arbore.

Preotul trăiește din al său. E primul econom în sat, lucră, ară, cosește, să trudește, ca să-și acvire cele de lipsă pentru casă și să-și crească numeroasa familie după cum se cuvine unui preot. Ca preoți mi-au făcut toți cea mai excelentă impresie. La serviciul divin, în oficiu, în contact cu oamenii, în predici chiar, reprezintă cu pietate tradițională pe vechiul preot român.

Am văzut și bunăstare la ceice au din belșug de al lor, dar am văzut și o neagră mizerie. Ceice nu au avere proprie, nici ei, nici preoteasa, duc o vieată amară. Mai ales teologii, cari își fac anii de

transiție în parohii de moralist sunt într'adevăr de compătimit...

Sinodul din urmă a văzut situația în colori prea deschise, când a sistat așazisul curs bienal, singurul razim al susținerii parohiilor de natura aceasta. În politica noastră bisericească suntem prea de multe ori conduși de nevoile altora și nu prea ne cunoaștem pe ale noastre. Ceice au parohii splendid situate, unius confesionis, bine dotate, înpopulate și bineîngrijite, au voie să vorbească de pe alt pedestal, noi trebuie să glăsuim de pe catedrele noastre. Dacă peste tot mai ținem seamă de întreg patrimoniul primit dela părinți și nu voim, ca să rămânem fără sute de parohii, susținute azi mai mult prin preotul locului, decât în urma venitelor parohiali.

E o importantă problemă, care încă nu a devenit actuală, deoarece sistarea cursului bienal s'a făcut numai mai dăunăzi, iar preoți moralisti avem încă. Ceva fi însă, când nu vom mai avea, iar om în loc nu va mai fi? Unde este teologul deplin cvalificat, fără rădăcini în parohie, fără avere, care să se incumete a merge în Glimboaca, Găinar, Colun, Scorei, Roșia, Daia, Hosman și celelalte multe sute de parohii, cari sunt lipite pământului? Le vom desființa, le afiliem ori trimitem oameni fără legături locale, fără interese particulare, ca după o lună, două, de existență să o ia la sănătoasă?

Interesul general al bisericii este de bunăseama, ca preoții să fie elementul cel mai bine pregătit, cei mai bine înarmați pentru toate eventualitățile. Dar de aceeaș însemnătate mai este și susținerea parohiilor, și a celor mai mici și neînsemnate. Mai e și principiul general, că o pregătire insuficientă o suplinește biserica, dar pe un preot neexistent nu-l poate suplini.

Sunt mult convins, că chestia moralistilor va deveni în curând iarăși actuală, căci nu mi-se pare a fi fost terenul destul de pregătit pântru sistarea definitivă a cursului bienal.

În jurul jertfei liturgice.

Într'un articolăș mai recent, publicat în „Unirea” vorbeam de unii preoți, cari abuzează cu cel mai mare dar ce îl avem. Ziceam acolo, că cel ce primește mai multe stipendii, persolvând o singură liturgie: 1. păcătuiește greu; 2. e dator la restituție și 3. comite un act de simonie.

De atunci am convenit cu mulți preoți, am discutat mult asupra chestiunii; toți, ori aproape toți recunoșteau necorectitatea contragerii sf. Liturgiei, dar — zic ei, — azi suntem siliți să le contragem.

În urma nefericirii, în care rășboiul ne-a împins, poporeniile alegă la liturgie, ca la cel mai bogat izvor de ajutorare și — bine fac. Dar e așa de mare numărul celor ce doresc să li-se slujească, încât mai ales în comunele mai mari un singur om nu le poate persolvi pe toate separat. Mai vine și dorința unora, să li-se celebreze pe ziua cutare, când postește, eventual deprinde alte fapte creștinești. Urmează concluzia: așadară suntem siliți să contragem.

— Cum stăm cu stipendiile? — Le primim pe toate.

Premisele toate sunt adevărate, dar concluzia e necorectă.

Preotul nici în cazul, când poporeniile toți să învoiesc să li-se celebreze o singură liturgie, nu e îndreptățit să ia toate stipendiile! Și nu e îndreptățit în urma celui mai elementar simț de drept.

Știm, că nici un preț de bani nu se dă — pentru săvârșirea sacramentelor și al sacramentalelor — ca preț al darului. Asta cred, că nimeni nu o trage la îndoială. Ci banul se dă, numai și numai ca o recom-

penză a timpului și eventual a oboselei ministrului. Dacă ne ținem strict de principiul acesta, — și trebuie să ne ținem, fiind într'un nex așa de strâns cu credința, — fie oricâți cei ce doresc să li-se aplice fructul liturgic, eu ca preot sum îndreptățit să primesc numai suma, care îmi compete pentru o singură liturgie, — fie suma aceea statorită de Ordinariat, fie că îmi compete după datina locală.

Ori aplic liturgia pentru unul, ori pentru 20, — oboseala e aceeași, tot așa și timpul ce mi-l răpește.

Pentru că ti amintesc pe toți, nimeni nu mă oprește să primesc un ofert oareșcare dela respectivii, însă ofertul tocmai pentru numele ce îl poartă, nu poate să se pretindă, mirosind a câștig, care nu se unește cu oficiul pastoral, care trebuie să fie atât de sublim.

Iar când ași pretinde stipendiul dela toți, pretenziunea mea e nejustă și chiar presupunând învoirea respectivilor; primind stipendiile comit: *simonie*. Suma respectivă nu o mai primește ca răsplată a muncii mele, ci ca o vânzare a darului celui mai scump. Iar simonia, când e vorbă de vinderea fructului liturgic, fie cât de minimă suma, — totdeauna e *păcat greu*.

Știindu-o aceasta, cu ce conștiință se va apropia cineva de altar, când știe, că prin săvârșirea Jertfei, își mărește povara, ce-i apasă sufletul?!

Alții se cred îndreptățiti să primească mai multe stipendii, argumentând în forma asta: în parohia mea pentru o liturgie se plătește 25 cr., dintre cari 8 se plătesc cantorului, și mie îmi rămân 17 cr. Fiind suma aceasta atât de neînsemnată, nu simt nici cea mai mică mastrare de conștiință, primind stipendiul dela 3, 4, mai ales știind, că alții, de pildă apusenii din dieceza Ardealului sau 2 cor., taxă statorită de Ordinariatul din Alba-Iulia.

Am putea răspunde: Unde și azi e în vigoare datina să se solvească o sumă atât de bagatelă pentru o liturgie, vina o poartă

preotul. În Pastorală se spune, că stipendiul liturgic nu poate fi așa de mic, ca să compromită oareșcum actul acela atât de mareț. Iar 20, 25 cr. cu adevărat e puțin și aproape compromis s. Liturgie. Am zis, că vina e a preotului. Poștească și ceară dela Ordinariat să le statorească o sumă obligatoare pentru întreagă arhidieceză, — la ce Ordinariatul e dator în urma hotărârii Conciliului Tridentin.

Subscrisul, scăpând de curund de pe băncile seminariului, unde am învățat să privesc cu atâta idealism și sfințenie tot ce se ține de „pastoraria” propriu zisă, nu mă pot îndeajuns mira, cum de superiorii și în special domni protopopi — ochiul Ordinariatului — tolerează atâtea abuzuri cu un ce așa de sfânt ca Jertfa altarului, identică în valoare cu jertfa Mielului de pe cruce. Până când se va tracta cu nevrednicie cu sf. Jertfa, până când preotul, care după zisa păr. Dr. Victor Bojor, cu jertfele și rugăciunile sale împacă mânia fulgerătoare, ce pe dreptul se descarcă asupra noastră. — zic, până când preotul acela, tocmai când ar opri mânia aceasta „păcătuiește greu” după zisa Pontificelui Urban al VIII-lea — contragând liturgiile — și e dator la restituție, dar restituția nu are de gând să o facă, că atunci nu ar primi banii, deci are în conștiință simburile altui păcat, la ce se adaugă și păcatul ce se naște din simonie, plus sacri-lejul, servind cu păcat pe suflet, adaugându-se că se cuminecă cu nevrednicie, — până când preoții noștri, în număr destul de însemnat le fac toate acestea, și încă *cu știrea superiorilor*, nu avem să nădăjduim nici o binecuvântare, nici un dar, nici un ajutor. Dumnezeu sfântul să dea gând celor mai mari, să privească de foarte însemnat lucru abuzul, de care amintesc, și se aplice cu mână de fer paragraful Conciliului nostru al III-lea, și în forma asta să ne scape pe toți de blăstăm, care ni-l aduc asupra noastră, ceice uitându-și de sine, îl vând pe Hristos.

Ion Belu.

FOIȚA.

În pădurile de brad...

În pădurile de brad
Azi se toarce-o taină mare,
Sună apele și cad
Suspînând fără 'nctare.

Căci prin ramuri, guri de vânt
Trec în adieri ușoare
Și 'mpletesc arar cuvânt
Dintr'o veste întristătoare:

„Ci-că trece 'n lung și lat
Săbie muiată 'n sânge
Și din fiecare sat
Toți flăcăii buni îi strânge“.

„Căci de dincolo de munți
Și de dincolo de zare,
Oarde 'ntregi de oameni crunți
Vin cu moarte și pierzare“.

„N-au ajuns de-atâtea ori
Cei aleși în lungi șireaguri,
Unde-au mai rămas feciori
Sunt chemați și ei sub steaguri“.

„Târguindu-se-au rămas
Mame fără mângâiere
Și prin sate nu-i alt glas
Decât jale și durere...“

Tac și-ascultă paltini, ulmi,
Toți copacii mic cu mare,
Fruntea-și 'nalță cătră culmi
Parc'ar vrea să vadă 'n zare.

„N'ai văzut nimic în zări,
Nici tu n'ai văzut vecine?“
— Nu dar parc'aud strigări
Pe sub poale carpatine!

Povestind așa între ei
Noapți întregi șeptesc într'una
Până când prin crengi de tei
Strălucind s'arată luna.

Junghiu de argint fermecător
Trece-atunci prin tot brădetul,
O privesc din ochi cu dor
Pân'adorm cu toți pe încetul...

Și 'n pădurile de brad
Tac pe-o clipă orice șoapte,
Numai apele mai cad
Murmurând frumos în noapte.

T. Murășanu.

O statistică interesantă.

Un scriitor, care petrece în Genf dela începutul rășboiului, fiind în fericita situație de a ceti ziarele tuturor statelor, din comunicatele lor a compus o statistică unică în genul său.

După această statistică ziarele diferitelor națiuni au amintit de 763 ori despre luptele decisive. Am cetit de 513 că se dă rășboiul cel mai mare din lume. 111 comunicate au amintit, că au fost distruse armate întregi. Despre ocuparea de teritorii în mod definitiv din partea unei puteri beligerante am cetit 324 știri. După datele ziarelor, luate în statistică, au fost naufragiate 63 867 năi cu 350000 oameni. Numărul depozitelor de muniții și prav, cari au fost explodate, e de 255. Cu multă punctualitate am adunat numărul ostașilor vulnerați, sau morți, în diferite lupte și am obținut un rezultat după care 74 milioane ostași au fost omorți. Numărul răniților se ridică la 293 milioane ostași. Dintre jidovii din Galiția și Rusia rușii au debordat 6 milioane, 2 milioane au fost stranguiți, iar dintre femei 689 mii au fost desonorate. Mai ales la începutul rășboiului se comunicau știri despre

Ce a răspuns Brătianu esmii-ului rus. — Ministrul prezident al României, Brătianu, a primit în audiență pe esmii-ului special al Rusiei, Nelidoff. Despre decursul acestei audiențe, foia oficială a guvernului „L'Indépendance Roumaine” scrie următoarele: Nelidoff a fost primit amical; după ce a predat lui Brătianu scrisoarea, prim-ministrul a răspuns următoarele: D voastre vreți să ne legați într-o astfel de afacere, care periclitează întreaga noastră existență. Imi poți da garanția, că după războiu nu ne veți lua iarăși Basarabia?

Când Nelidoff a declarat, că îi este strict interzis să se declare în chestii, ce nu compet misiunii lui, care e de a preda scrisoarea, ministrul prezident a răspuns: Eu sunt obligat să aștern înaintea Camerei propunerile Rusiei și ce voi spune despre garanțiile, pe cari ni-le oferiți pentru independența, integritatea și pentru asigurarea propunerilor. Altcum Camera nici când nu va primi aceste propuneri.

Germania nu a trimis ultimul României. — Ambasadorul german la București, von der Busche, desminte prin agenția telegrafică română știrea, care anunța, că ambasadorul german a predat ultimul guvernului român pentru prohibirea transitului de muniții, destinat Turciei. Ambasadorul declară, că nu a făcut nici un demers, care ar motiva știrile despre inmanuarea ultimului.

Atitudinea României. — „Berliner Lokalanzeiger”, ocupându-se de atitudinea României, scrie, între altele: „Atitudinea României este până acum neschimbată și nu este nici un motiv serios care să ne facă să credem că guvernul Brătianu ar avea de gând să schimbe direcția de până acum a politicii sale.

Cu acestea ar fi totul spus asupra problemei românești despre care se discută atât de mult azi. Este chiar departe de noi gân-

asasinarea regilor, reginelor și arhiducilor. După datele avute la dispoziție împăratul Germaniei a fost asasinat de nouă ori, soția împăratului de cinci ori, iar moștenitorul de tron de trei ori. Împăratul Germaniei, omorât de nouă ori, în două rânduri a fost împușcat de fiul său. Petru al Sârbiei s'a prăpădit de 67 de ori. Contra Țării s'a comis 52 atentate dintre cari au succedat 42. De două ori i-s'au descris în detaliu decursul funerărilor. Am citit de 1345 ori ca fortăreața cutare nu se poate ocupa, multe din aceste comunicate se datoresc inginerilor specialiști. Partidele beligerante au făcut prizonieri 25 milioane ostași, și au capturat 98.945 tunuri și 900 milioane mitralieze. Trupele victorioase au ocupat Berlinul, Viena, Budapesta, în cari orașe s'a prezentat și țarul să ia parte la Te-Deum. În fortărețele asediate au murit de foame 92.564 cetățeni. Am notat 4513 ostași, cari au fost restigniti pe cruci, 7692 la cari le-au tăiat limbile. Statele neutrale s'au declarat că-și mențin neutralitatea de 3292 ori, și 3674 s'au pregătit să iee parte în războiu. În statele beligerante a erupt revoluție de 169 ori. Numărul avioanelor distruse trece peste 9000. În decursul actualului războiu au apărut, prin ziare, sute de mii de poezii, dovadă că în locul poezilor duși pe front, a căror număr e de 12 milioane, acasă au mai rămas atâția. Ravagiile în rime făcute de poezi și poete sunt asemenea acelor mai îngrozitoare lupte. M-am năzuit să dau și statistica poeziilor apărute în decursul războiului, cu toate eforturile nu am putut ajunge numai la cifra de 78 milioane 368 mii.

dul de a ne ocupa mai pe larg de aceste chestiuni cărora li se acordă în public o importanță pe care n'o prea au.

transportarea de trupe italiene la frontul dela Dardanele, ziarul concludă, că prima bombardare de artilerie, dată asupra Turciei, va rupe relațiile dintre Germania și Italia, și Germania va fi necesită să adreseze ultimul Italiei, deși până acum a abstat dela acest paș

Războiul european.

Budapesta, 31 August. (Oficial).

Frontul rusesc. Spre nord și nord-ost de Luck am respins armata rusă spre sud. Am prins 12 ofițeri și 1500 ostași și am capturat 5 mitralieze, 5 locomotive, 2 trenuri și mari cantități de muniție. Asemenea și lângă Gorochow, Rodziechow și Rurke am silit pe ruși să se retragă. Spre sud de Rodziechow regimentul budapestan cu eroismul cunoscut a ocupat o poziție fortificată. La Strypa luptele de trecere continuă, în unele secțiuni rușii atacă. La cursul Nistrului și frontiera Basarabiei nimic nou. Trupele noastre, cari se luptă spre nord de Kobrin, au ajuns până la Pruzany.

Frontul italian. Pe frontul sud-vestic nici ieri n'au obvenit evenimente marcante. La San Martin am respins două atacuri și unul la capul podului dela Timein și valea Flitsch.

Frontul apusean. Situația e neschimbată.

*

Budapesta, 1 Septembrie (Oficial).

Frontul rusesc. Fortăreața Luck de ieri e a noastră. Trupele regimentului 59, care poartă numele arhiducelui Holzburg Rosmer cu baionetă au alungat de pe peron pe ruși și din pozițiile situate spre nord de oraș, și în orele de seara au pătruns în orașul pe deplin curățit de inimiți, cari se retrag spre sud și sud-vest.

Armatele lui Böhm-Ermolli au rupt la Bolikomiel frontul rusesc pe o distanță de 20 km. Rușii au suferit pierderi enorme și au fost necesități, în urma acestor înfrângeri, să-și retragă și trupele, ce se luptau spre nord de Astry. La Strypa luptele continuă. — Numărul prizonierilor din ultimele zile la Wladimir și Volyskij e de 36 ofițeri și 15,550 ostași.

Frontul italian. Situația e neschimbată.

Berlin, 1 Septembrie. (Oficial).

Frontul apusean. Situația neschimbată. Spre nord-vest de Bataume un aviator al nostru a pușcat un aeroplan englez.

Frontul ostic. Trupele generalului Hindenburg continuă luptele spre ost de Niemen. Trupele noastre sunt la forturile externe ale Grodno-ului. Spre nord de Pruzany am respins pe inimiz pe regiunile mocirloase. Trupele lui Mackensen urmăresc, respingând pe inimiz.

Frontul sud-ostic. Trupele lui Bothner, cu toată rezistența rușilor, au ocupat culmile ostice dela Strypa.

Un consiliu de miniștri români

— a avut loc Vineri la București. Despre decursul acestui consiliu ziarul „Dimineața” comunică următoarele:

D. Brătianu a pus în curent consiliul, cu ultimele știri asupra acțiunii diplomatice care se desfășoară în Balcani.

Atitudinea Bulgariei este încă cu totul nelămurită și după informațiile cari le au diplomații împătritei înțelegeri, se poate ca bulgarii să accepte un aranjament cu Turcia, deși se continuă la Sofia tratative cu reprezentanții împătritei înțelegeri.

S'a discutat și eventualitatea unei intrări în acțiune a Bulgariei contra Sârbiei și s'a hotărât ca în acest caz România să facă un anumit demers asupra căruia se păstrează toată discreția.

Consiliul s'a ocupat apoi cu situația agricolă și a luat cunoștință de intreruperea transporturilor la granițele austro-ungare. Guvernul a hotărât să se dea curs prin deciziune ministerială, măsurii propusă de ministrul domeniilor de a se veni în ajutorul agricultorilor prin casele de credit și împrumut acordându-li-se 60 la sută atât pe recolta care o au în magaziiile dela moșii cât și pe cea depusă în gări.

În acest scop se vor modifica condițiile de împrumut înlăturându-se formalitățile cari îngreunau operațiunile.

Trupele italiene au sosit la Dardanele. — Mai multe ziare din România primesc din Constantinopol comunicatul, că primul transport de trupe italiene a sosit la Dardanele. Debarcarea lor continuă. „Daily Express” într'un prim articol se ocupă de relațiile germano-italiene. Din

Numărul prizonierilor și prăzilor capturate pe frontul sudic și ostic în decursul lunii August e de 2000 ofițeri, 268.839 ostași, peste 2200 tunuri, și peste 569 mitraileze. Dintre acestea 20000 ostași și 826 tunuri sunt luate la Kowno, la Nowogeorgewsk 90.000, 15 generali, și peste 1000 ofițeri, 1200 tunuri și 150 mitraileze. La Kowno încă nu s'a început numărarea armelor capturate. Cantitatea munițiilor și ovășului nu se poate calcula. Numărul prizonierilor făcuți în Galiția de trupele aliate începând din Maiu se ridică peste un milion.

† Eroina Florica Manta.

Alături de mormintele eroilor cari cu arma în mână își apără avutul strămoșesc, se ridică tot atât de splendid și mormântul tinerei eroine Florica Manta fosta fiică a preotului Ioan Manta sen. din Gurarâului. Sufletul ei blând ardea de dorul să dea și ea ajutor deaproapelui lipsit, când abia a sosit primul transport de răniți la Sibiu cu sora defunctei eroine Mărioara s'au înscris ca surori de caritate voluntare, la spitalul de acolo, contribuind ca adevărate creștine cu devotament și abnegație, la alinarea și îngrijirea răniților încât una dintre ele Florica — după mărturisirile medicilor — a căzut jertfă zelului și devotamentului eroic. Medicii au recunoscut frumoasele prestațiuni depuse de defuncta eroină Florica, spre binele și alinarea durerilor ostașilor bolnavi, și ca o frumoasă dovadă despre aceasta au adresat următoarea scrisoare:

„Prea Onorate dle preot!

Medicii secțiunii bolnavilor din spitalul garnizoanei, în care sârmana Dvoastră fiică Florica a îngrijit pe bolnavi cu un devotament plin de jertfă, își iau permisiunea a Vă împărtăși atât Dvoastră, cât și prea stimatei Dvoastre familii expresiunea celor mai intime condoleanțe cu prilejul grelei pierderi, ce a-ți îndurat.

Ea și-a acvitat sâmbanța de boală în cursul îngrijirii celor grea bolnavi. Cu vie sollicitudine am urmărit dezvoltarea acestei boale îndărătnice și acum iată că adânc sguđuiti în sufletul nostru vedem această *vieată tinără și înfloritoare jertfită pe altarul celei mai frumoase iubiri a deaproapelui.*

Jelind vor împrejmui stierul ei cu gândul bolnavii cei mulți, cărora îngrijirea lor delicată le-a redat sănătatea sau cărora sollicitudinea ei le-a adus alinare durerilor.

Totdeauna ne vom aduce aminte cu mulțămită și recunoștință de activitatea ei, care prin zelul său, prin simțul datoriei, prin abnegația sa ne-a fost o colaboratoare credincioasă. Stima și recunoștința generală pe care această jertfitoare soră de caritate o duce cu sine *dincolo*, să fie pentru Dvoastră o mică mângâiere în durerea cea grea cauzată prin pierderea scumpei Dvoastre copile.

Pe lângă repetita exprimare a condoleanței și înaltei noastre stime,

semnăm

Dr. Julius Biels, m. p. Dr. Béla Révész m. p.
Dr. Otto Tögel m. p. Dr. Szentgyörgyi m. p.
Dr. (indescifrabil). Walter Fabritius m. p.
E. F. Mediziner.

Inmormântarea eroinei a avut loc în 17 August. Cuvântul funebru l-a rostit protopopul Dr. Ioan Lupăș.

Diverse.

Decorație. Monitorul oficial din 21 August publică ordinul prin care dl locotenent Victor Muntean, șef contabilul Patriei din Blaj, este decorat de Maiestatea Sa cu *Crucea pentru merite militare cl. III. cu însigniile de războiu.* Dl Victor Muntean pe care distincția aceasta binemeritată l'a sfiat în mijlocul nostru la un scurt concediu, a fost din acest prilej viu felicitat de toți preștinii și cunoscuții. Primească și din parte-ne călduroase felicitări.

Concurs. Cu datul de 15 Septembrie anul curente se pun la concurs următoarele stațiuni docentale: comuna Nirța (districtul protopopesc Almaș), Teud (protop. Almaș); stațiuni împreunate cu cantoratul asemenea sunt: Șardul-unguresc (protop. Cluj), Varu (protop. Dârgea), Alecuș (protop. Biia), Ghișasa-de-sus (protop. Sibiu), Trestia (protop. Dârgea).

Din dieceza Gherlei. *Numiri:* Teofil Rotariu a fost numit adm. local la parohia Rebra-mare. La parohia Borgomurășeni este numit în calitate de adm. local Victor Lazar fost adm. interinal a acelei parohii. Adrian Lupan a fost numit adm. interinal local la parohia Capnicul de jos. Parohul din Băsești Antoniu Băliban a fost numit paroh al Unimătului și adm. protop. din districtul Eriului. Alexiu Cziplă este numit administrator local al parohiei Nănești. Preotul Vasile Cziplă este numit adm. local la parohia Sarasău. Profesorul de teologie Dr. George Vidican e numit vicerector la seminarial domestic și la internatul preparandiei de fete. Profesorul interinal de teol. Grigoriu Strimbu este numit catehet la institutul preparandial de băieți precum și la preparandia de fete. Dr. Victor Bojor paroh-protopopul Gherlei, este încredințat cu catehizarea la școala de aplicație.

Concurs la stațiuni docentale și cantordocentale din dieceza Gherlei. Cu terminul 22 August 1915. s'a publicat concurs pentru următoarele stațiuni: Stațiunea docentală din Drăghia (protop. Cățeaului); stațiunea doc. din Șomcutul-mic (protop. Șomcutei-mari); stațiunea doc. din Băsești, Gărdani și Tămășești (protop. Băseștilor); stațiunea cantordocentală din Biserica-albă (protop. Sighețului); stațiunea cantor docentală din Arieșul-de-pădure (protop. Mireșului); stațiunea cantor-docentală din Chilioara (prot. Oarței); stațiunea docentală din Domnin (protop. Noșigului); stațiunea docentală din Cuhea (prot. Jodului).

Academia Română și regele Carol I. Academia Română va numi o comisiune, stătătoare din dnii N. Iorga, D. Onciul, Al. Xenopol, V. Pârvan, Al. Lăpădatu și Giurescu, ca să întocmească o biografie a regelui Carol. Lucrarea va purta titlul: *România sub domnia regelui Carol I.* și are să cuprindă capitole despre România politică, diplomatică, economică, financiară, militară și legislativă. Academia va publica un premiu pentru o lucrare despre *Inceputurile parlamentarismului român până la domnia lui Carol I.*

În chestia foil „Libertatea“. Domnul Ioan Moța, fost editör al ziarului „Libertatea“ fiind atacat de „Foia Poporului Român“ din Budapesta, că suspendarea ziarului redactat de dânsul n'a venit la ordinul autorităților se rectifică în „Românul“ zicând între altele: „...Publicațiile „Libertatea“, „Foia Interesantă“, „Cosinzeana“, „Lucașfărul“, au încetat să apară din propria voință a editorilor lor, — iar nici decum n'au fost suspendare de cenzură! Aceasta e lucru stabilit! Ori, prin aceasta, editorii lor, Moța, Bornemisa, Taslauanu, au abuzat de încrederea ce li-s'a dat din partea miilor de cetitori“...

Și aud, on. redacție, că a doua oră faceți aceasta afirmație categorică, cumcă foile mele („Libertatea“ cu adausele sale), n'au fost oprite de dirigătorii, ci că eu, așa de voia mea, am încetat a le mai scoate.

Acest lucru rog să-l rectificați, căci îmi faceți o mare nedreptate. Păstrez încă la mână, ca document, avizul, pe care redacția „Libertății“ la trimis abonaților săi în 9 Februarie n. E un aviz provăzut cu sigilul oficios al căpitanului poliției din Orăștie, care înlocuia aci pe procurorul cenzor, și fără a cărui înainte-aprobare, nu se putea tipări nici un șir în tipegrafe. Și acel aviz oficios spune din cuvânt în cuvânt următoarele:

„Începând cu numărul din Joia trecut (4 Febr.) n., forurile (dirigătoriile) administrative, au oprit pe timp nehotărît scoaterea foilor noastre din cauză că — etc.

Înștiințarea din partea noastră a unui nou editor și redactor, n'a fost primită, pentru ca asta editorul vechiu trebuie s'o facă“.

Un nou sistem de aeroplan. În cercurile militare din România, în timpul din urmă să discute vin o noua construcție de aeroplan, invenție datorită tinărului inginer Dumitru A. Ivan. Tinărul inventator nu peste mult va sosi la București unde va expune noul tip de aeroplan.

Posta Redacțiunii.

Mai multora. Ne bucurăm de sentimentele, ce ni le arătați, în legătură cu articolul „Biserica risipită“. Ne bucurăm și mai mult de știrile, ce primim din mai multe părți, că s'au inițiat colecte în acest scop. S'ajute D-zeu.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentele dela: Sfăraș, Densuș pe 1915 sem. 2-lea. — Tenkemeșár pe 1/12 1913—20/6 1914. — Ohabu (Făgăraș) pe 1915. — S. M. A.-Julia pe 1915 sem. 2-lea — Alsóbogáta pe 1915 pátraru 3-lea. — Petelea pe 1/9 1914—1/9 1915. — Alsóberekészó, Kisludas, Nagynyires, Coșlar, Ormenișul de câmpie, Érkávás pe 1915 sem. 2-lea.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Gruția.